

Bilag 8.

(Bilag til svar på udvalsspørgsmål 8).

Foreløbigt notat vedrørende håndskriftsagen.

Det kriterium, der lægges til grund for udsondringen af de håndskrifter, som ikke — skønt ønsket af Island — kan udleveres, findes i lovforslagets § 5, hvori der tales om aflevering af håndskrifter, som vides eller med betydelig sikkerhed må antages at være forfattet af eller oversat af en islænding, og som indholdsmæssigt alene eller i overvejende grad vedrører Island og islandske forhold.

Dette kriterium er både efter professor Skautrups (til hvis notat af 23. marts der i øvrigt henvises) og min opfattelse tilstrækkeligt klart og er af en sådan karakter, at det giver mulighed for en også set fra forskningens synspunkt forsvarlig og rationel deling af såvel Den Arnamagnæanske Samlings som det kgl. biblioteks islandske håndskrifter. (Det må her tilføjes, at såvel nærværende som professor Skautrups notat må betragtes som en besvarelse af et konkret spørgsmål og ikke som en stillingtagen til, om hvorvidt man overhovedet bør udlevere håndskrifterne til Island eller ej).

Den foreslåede delingsnorm vil kunne medføre, at Island får de håndskrifter, som naturligt kan siges at tilhøre landets nationale litteratur og dermed hovedmaterialet til udforskningen af landets historie, topografi og litteratur, medens Danmark beholder det materiale, som vedrører Danmark-Norge samt visse fælleseuropæiske litteraturområder. Delingen falder således også i tråd med de for tiden drøftede ønsker om en specialisering af forskningen inden for de nordiske lande.

Det foreliggende delingskriterium vil sikkert i det lange løb fra såvel dansk som islandsk side blive anerkendt som objektivt,

fornuftigt, hensigtsmæssigt og videnskabeligt forsvarligt; man kunne for at tage et eksempel fra et helt andet område og uden i øvrigt at sammenligne de to områders betydning sige, at den foreslåede delingslinje for håndskrifterne i håndskriftsagen vil kunne blive, hvad H. V. Clausen-linjen har været for det sønderjyske spørgsmål.

Efter en hastig foretaget gennemgang af de islandske ønsker med hensyn til arnamagnæanske håndskrifter kan det anslås, at Danmark vil kunne imødekomme ca. 1.550-1.600 af de fremsatte ca. 2.000 ønsker (der er her ikke taget stilling til de islandske ønsker om ca. 135 håndskrifter fra de såkaldte tillægssamlinger). Den arnamagnæanske hovedsamling er på ca. 2.600 numre, og heraf kunne Danmark således beholde ca. 1.000, hvoraf ca. 600 er uden egentlig tilknytning til Island.

Antallet af håndskrifter i det kgl. biblioteks to hovedsamlinger Gl. kongelig Samling og Ny kongelig Samling, der kan komme på tale i denne sammenhæng, er ca. 950. Heraf har Island ønsket ca. 160, idet man ikke har ønsket de i samlingerne værende såkaldte Suhmske samlinger samt visse andre. Af disse ønsker kan under hensyn til det ofte nævnte kriterium kun godt og vel 100 imødekommes.

De grupper, som falder uden for afleveringen i henhold til kriteriet, men alligevel er ønsket af Island, er først og fremmest de norske kongesagaer og andet norsk stof, de såkaldte fornaldersagaer, der er en nedskrivning af en række sagn, eventyr o. lign., der ikke har særlig tilknytning til Island, men er fælleseuropæiske vandremotiver, der i øvrigt har haft meget stor betydning for